

EEN RAPPORT VANUIT WERKPAKKET ONDERWIJS

ARTS IN HEALTH NEDERLAND

# Competenties van een Arts in Health Professional

WERKGROEP ONDERWIJS · ARTS IN HEALTH NEDERLAND

# Dialoogstarter

*Deze dialoogstarter vanuit de Werkgroep Onderwijs van Arts in Health Nederland beschrijft de competentiedomeinen, competenties en bijhorende kennis en vaardigheden van professionals die werken op het snijvlak van kunst, zorg en welzijn.*

**DATUM**

Juni 2026

**VERSIE**

1e editie

**AUTEURS**

Arts in Health Werkgroep Onderwijs

**CITEREN ALS**

Arts in Health Werkgroep Onderwijs (2026) Dialoog starter: Competenties van een Arts in Health Professional. Versie: 1e editie, Juni 2026.

**MET DANK AAN**

Deelnemers aan de rondetafelgesprekken van Arts in Health Nederland in Groningen, Den Bosch en Tilburg (2025)

# Inhoud

|                                                     |   |
|-----------------------------------------------------|---|
| Inleiding                                           | 4 |
| Doel en toepassing                                  | 4 |
| Overzicht van de competentiedomeinen                | 5 |
| Competentiedomeinen                                 | 5 |
| 1. Mens en relatiegericht werken                    | 5 |
| 2. Proces en creativiteitsgericht werken            | 6 |
| 3. Professionele zelfzorg en reflectie              | 6 |
| 4. Veilig en ethisch handelen in een zorgcontext    | 7 |
| 5. Positionering en ontwikkeling van Arts in Health | 7 |

# Inleiding

Dit overzicht beschrijft de competentiedomeinen, competenties en bijhorende kennis en vaardigheden die Arts in Health professionals nodig hebben om op het snijvlak van kunst, zorg en welzijn tot recht te komen.

De competenties zijn ontwikkeld op basis van een kwalitatief analyse van rondetafelgesprekken met betrokkenen uit de velden Arts in Health, kunsten, vaktherapie, zorg en welzijn (*round tables Arts in Health Nederland* in Groningen, Den Bosch en Tilburg in 2025). De eerste analyse is vervolgens voorgelegd aan de werkgroep Educatie van *Arts in Health Nederland* met betrokkenen die werkzaam zijn in het onderwijs binnen deze domeinen.

De competenties en hun beschrijvingen zijn daarmee niet geformuleerd vanuit een theoretisch uitgangspunt of gebaseerd op een literatuurreview, maar komen voort uit praktijkverhalen en uit wat betrokkenen aangeven dat er in de dagelijkse praktijk nodig is, nu en in de toekomst.

## Doel en toepassing

Arts in Health is een veld in volle ontwikkeling, ook op het gebied van onderwijs. Binnen het onderwijs op zowel MBO, HBO, WO lopen verschillende projecten en mogelijkheden waarin studenten en docenten cross-sectoraal samenwerken aan het ontwerpen en verzorgen van onderwijs. Leren in, en met de biedt toekomstige professionals rijke mogelijkheden voor *hands-on learning*. Professionals die zich willen bijscholen om een rol binnen Arts in Health te vervullen, kunnen zich verder professionaliseren via Summer School programma's en andere leertrajecten. Betrokken in het onderwijs kunnen daarom dit document op verschillende manieren benutten:

- Het kan dienen als hulpmiddel bij het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van bestaande onderwijsactiviteiten. Bijvoorbeeld een startpunt voor nieuw, toekomstig onderwijsaanbod voor Arts in Health professionals.
- Het kan een basis bieden voor zelfreflectie op individueel, team en institutioneel niveau, om te bepalen waar verdere ontwikkeling nodig is en om de waarde van bestaande competenties zichtbaar te maken.
- Het kan dienen als uitgangspunt voor het formuleren van uitkomstmaten in onderzoek naar de waarde van professionals in Arts in Health – praktijken.

Het overzicht is opgebouwd uit competentiedomeinen. Per domein wordt een set competenties beschreven, met een suggestie voor opbouw van competentieontwikkeling. Daarnaast doen we een voorstel voor de kennis en vaardigheden die binnen elk domein van belang zijn.

**Disclaimer:** we zien dit document als een startpunt, een dialoogstarter, en niet als een definitieve set aan competenties. We hopen dat onderstaand een eigen leven gaat leiden op verschillende plekken en in allerlei vormen een aanpassing en een toepassing krijgt.

# Overzicht van de competentiedomeinen

| DOMEIN                                              | COMPETENTIES                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Mens en relatiegericht werken                    | Sensitiviteit • Relationale Competentie (relationeel vermogen) • Empathie • Mensgerichtheid • Compassie • Holistische Blik • Aansluiten bij degene die tegenover je zit |
| 2. Proces en creativiteitsgericht werken            | Werken in het niet weten • Flexibiliteit en improvisatie • Loslaten • Nieuwsgierigheid                                                                                  |
| 3. Professionele zelfzorg en reflectie              | Reflexiviteit • Zelfkennis • Weerbaarheid                                                                                                                               |
| 4. Veilig en ethisch handelen in een zorgcontext    | Ethiek • Basis Medische Kennis                                                                                                                                          |
| 5. Positionering en ontwikkeling van Arts in Health | Ondernemerschap • Onderzoekende houding                                                                                                                                 |

## Competentiedomeinen

### 1. Mens en relatiegericht werken

#### COMPETENTIES

Sensitiviteit • Relationale Competentie (relationeel vermogen) • Empathie • Mensgerichtheid • Compassie • Holistische Blik • Aansluiten bij degene die tegenover je zit

#### KENNIS EN VAARDIGHEDEN

1. Communicatie en Gespreksvoering
  - a. Gesprekstechnieken (actief luisteren, samenvatten, doorvragen), tempo en benadering kunnen afstemmen op de ander
  - b. Observatievermogen
  - c. Non-verbale communicatie
  - d. Basis motiverende gespreksvoering
2. Psychologie van de relatie
  - a. Basisbehoeften
  - b. Basis van relatie en interactiepatronen
  - c. Zelf-reflectie over eigen positionaliteit
3. Holistisch mensbeeld
  - a. Bio-psychosociaal en existentieel model van gezondheid
  - b. Model van positief gezondheid
  - c. Basis van chronische ziekte, pijn en impact op relaties en handelen
  - d. Leefwereld van mensen met langdurige zorg ervaring (patiëntenperspectief)
4. Culturele en Sociale Diversiteit
  - a. Model Cultural Humility
  - b. Kennis van inclusieve, diversiteit en systemische uitsluitingsmechanismen
  - c. Sensitiviteit voor taal en communicatie
5. Groepsdynamica
  - a. Basisfasen van groepsvorming en rollen
  - b. Omgaan met spanningen, conflict

## 2. Proces en creativiteitsgericht werken

### COMPETENTIES

Werken in het niet weten • Flexibiliteit en improvisatie • Loslaten • Nieuwsgierigheid

### KENNIS EN VAARDIGHEDEN

1. Creativiteit en creatief proces
  - a. Fasen van creatief proces (verkenning, experiment, uitwerking, reflectie).
  - b. Verschil kennen tussen artistieke kwaliteit en proceskwaliteit
  - c. Autonomie over creatief proces houden
2. Kunstdisciplines en werkvormen
  - a. Kennis over relevante kunstvormen en hoe en bij wie je ze kan inzetten
  - b. Kennis van materiaalgebruik
  - c. Eenvoudige spel- en improvisatietechnieken
3. Spel en Speltheorie
  - a. Functies van spel
  - b. Verschil tussen 'vrij spel' en gestructureerde spelvormen
  - c. Interactie tussen spel en context (tijd, ruimte, etc.)
4. Procesbegeleiding en faciliteren
  - a. Structuur geven aan een creatief proces
  - b. Kennis van verschillende niveaus van co-creatie (individueel, groep, gemeenschap)
  - c. Omgaan met spanning/drempel vrees bij deelnemers
5. Leren

## 3. Professionele zelfzorg en reflectie

### COMPETENTIES

Reflexiviteit • Zelfkennis • Weerbaarheid

### KENNIS EN VAARDIGHEDEN

1. Reflectie en professionele ontwikkeling
  - a. Modellen van reflectie
  - b. Ontwikkeling van professionele identiteit en rolbewustzijn (van jezelf en andere professionals)
2. Stress en belastbaarheid
  - a. Fysieke signalen van stress
  - b. Herkenning van risicofactoren in zorg en kunstpraktijken (emotionele belasting, grensvervaging)
  - c. Herstel en preventie strategieën
3. Emoties, emotieregulatie en grenzen
  - a. Basiskennis van emoties en regulatie strategieën
  - b. Professionele grenzen en ethiek
4. Intervisie, Supervisie en Collegiale Steun
  - a. Intervisie met interdisciplinaire collega's kunnen uitzoeken en uitvoeren

## 4. Veilig en ethisch handelen in een zorgcontext

### COMPETENTIES

Ethiek · Basis Medische Kennis

### KENNIS EN VAARDIGHEDEN

1. Zorgethiek en beroepsethiek
  - a. Autonomie, weldoen, niet-schaden, rechtvaardigheid
  - b. Ethische thema's rondom kwetsbaarheid, afhankelijkheid en macht
  - c. Stappen van ethische besluitvorming bij dilemma's
2. Privacy en Vertrouwelijkheid
  - a. Basis van privacywetgeving in zorg en welzijn
  - b. Omgaan met vertrouwelijk informatie, toestemming en dossiervorming
  - c. Grenzen van anonimiteit en informatie delen in teams en onder professionals
3. Veilig werken in zorgomgeving
  - a. Hygiëne, infectiepreventie en veilig materiaalgebruik
  - b. Basis van lichamelijke belastbaarheid
  - c. Omgaan met agressie, grensoverschrijdend gedrag en crisissituaties
4. Context specifieke medische basiskennis
  - a. Veelvoorkomende aandoeningen en uiting daarvan
  - b. Effect van aandoeningen op stemming, gedrag, energie en concentratie
  - c. Relevante medicatie-effecten

## 5. Positionering en ontwikkeling van Arts in Health

### COMPETENTIES

Ondernemerschap · Onderzoekende houding

### KENNIS EN VAARDIGHEDEN

1. Arts in Health als veld
  - a. Basisbegrippen en afbakening: vaktherapie, kunst, zorg, welzijn
  - b. Voorbeelden van bestaande Arts in Health projecten, onderzoek en publicaties
  - c. Belangrijke netwerken, organisaties en *good practices*
2. Project en Programmamanagement
  - a. Fasen van projectontwikkeling
  - b. Basis van planning, begroting en financiering
  - c. Samenwerkingen met stakeholders in co-creatie processen
3. Onderzoek en evidence-informed werken
  - a. Basisbegrippen van onderzoek en onderzoeksprocessen
  - b. Onderzoeksresultaten lezen, interpreteren en toepassen
4. Marketing, positionering en communicatie
  - a. Doelgroep en stakeholder analyse
  - b. Kernboodschappen over meerwaarde en impact van Arts in Health formuleren
  - c. Storytelling en visuele communicatie
5. Organisatie en beleid in zorg en welzijn
  - a. Basiskennis over hoe zorgorganisaties zijn ingericht
  - b. Implementatie en borging van nieuwe werkwijzen

Arts in Health verwijst naar het veld dat artistieke en creatieve praktijken toepast om gezondheid en welzijn te bevorderen en een positieve benadering van gezondheid te stimuleren. Deze dialoogstarter beschrijft de competenties, kennis en vaardigheden die professionals nodig hebben om op het snijvlak van kunst, zorg en welzijn te werken.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ondersteund door Arts in Health Nederland.  
[www.artinhealth.nl](http://www.artinhealth.nl)